

Vinko Bitenc:

Citronček

Pravljica o metuljčku

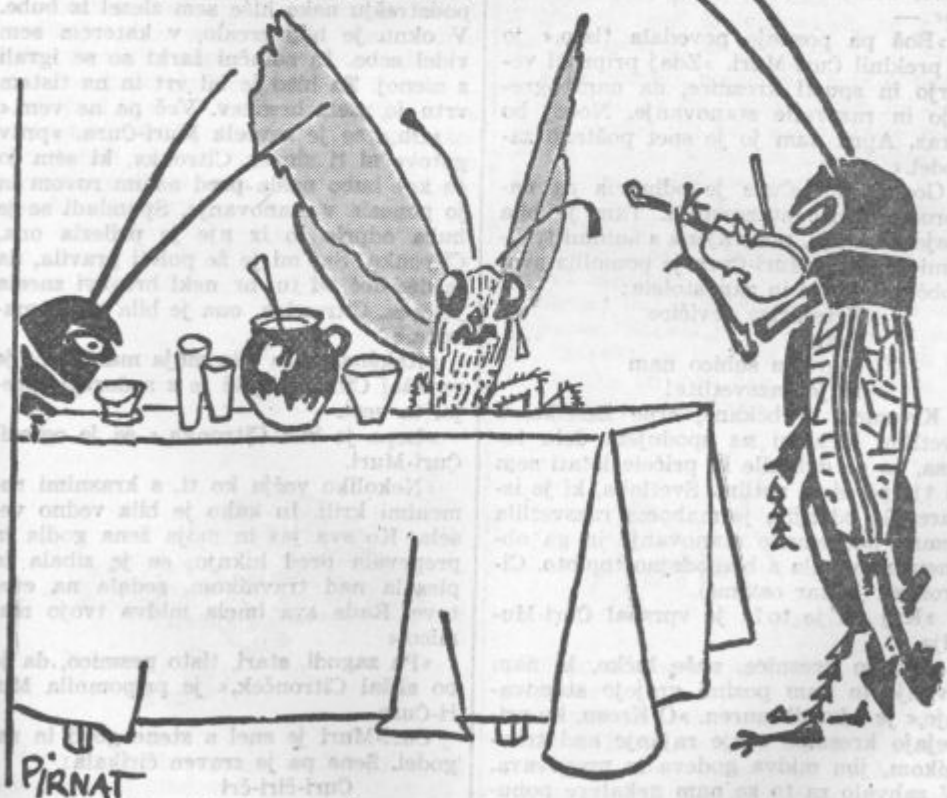
3. Godec Čuri-Muri in njegova žena.

Na koncu se je razširil rov v okrogel prostor. Tu sta stanovala poljski godec Čuri-Muri in njegova žena Muri-Čura.

Prijetna toplota je objela Citrončka.

»Dober večer!« je pozdravil gospo Muri-Čuro, ki je čepela ob leseni trski, na kateri so stala različna jedila. Bržkone

»Dober dan, dober dan, tetka,« je hitel Citronček in bi se bil pri tem malo-dane spodtaknil ob koreninico, ki je štr-

je pripravljala večerjo za svojega možička.

»Ne, dober večer, dober dan se reče,« je poučil Citrončka Čuri-Muri. »Zunaj je še dan, pri nas pod zemljo pa je tako vedno tema.«

lela iz zemlje.

Gospo Muri-Čuro je tako presenetil neznan glas, da je kar poskočila od tal. Malo je manjkalo, da se ni prekopicnila trska z jedili.

»Jemnasta, kako sem se prestrašila,«

Je začirikalala s tankim glasom in tlesnila z nožicama.

»Koga si pa spet privlekel v stanovanje, stari?« se je obrnila k svojemu možu, Čuri-Muriju, ki je bil Citrončku odkazal mesto ob prsteni steni.

»Tiho, ženska!« jo je zavrnil Čuri-Muri. »Pripravi jedi, gosta imamo v hiši.«

»Kakšnega gosta?« je oporekala jezljiva Čuri-Murijeva boljša polovica.

Citronček se je boječe stiskal v kot.

»Le nič se ne boj, Citronček,« ga je tolažil Čuri-Muri. »Ženske so vse enake: najprej se jeze, potem jih je pa sam med.«

Nato je dejal:

»Ženka, ne bodi no taka! Ubog metuljček, Citronček, ki se je pred dežjem in snegom zatekel k nam.«

»Citronček?« je veselo vzkliknila Muri-Čura.

»Zakaj mi pa nisi tega takoj povedal? Saj lansko zimo sem pestovala bubo, iz katere je na spomladi prilezla lepa Citronka. Mogoče je bila tvoja mamica, Citronček? To je bilo namreč tako.«

»Boš pa pozneje povedala tisto,« jo je prekinil Čuri-Muri. »Zdaj pripravi večerjo in spusti kresnice, da nam ogrejejo in razsvetle stanovanje. Nocoj bo mraz, April nam jo je spet pošteno zagodel.«

Gospa Muri-Čura je odbrzela na nasprotni konec stanovanja. Tam je bila majcena staja, pregrajena s suhimi travnimi bilkami. Muri-Čura je pomolila svoj gobček v stajo in zagostolela:

Kresničice devičice
zletite,
segrejte sobico nam
in jo razsvetlite!

Kresnice, drobčkane, črne žuželke, s svetlimi lučkami na spodnjem delu telesa, so se dvignile in pričele letati sem in tja po nizki votlini. Svetloba, ki je izžarevala od njih, je mahoma razsvetlila temno podzemsko stanovanje in ga obenem napolnila z blagodejno toploto. Citronček je kar ostrmel.

»Kaj pa je to?« je vprašal Čuri-Murija.

»To so kresnice, naše lučke, ki nam svetijo in nam pozimi grejejo stanovanje,« je odvrnil muren. »O Kresu, ko prirejajo kresnice svoje rajanje nad travnikom, jim midva godeva in prepevava. V zahvalo za to se nam nekatere ponudijo v službo in prezimijo v našem stanovanju. Drugič ti bom kaj več povedal o tem.«

Citronček je z radostjo opazoval svetle lučke, ki so se spreletavale pod stro-

pom, sedale ob stene in se zopet dvigale.

Gospa Muri-Čura je medtem razvrstila jedi po leseni trski, ki je skromnima godcema služila za mizo.

»Jed je na mizi, Pojdita!« je velela.

Posedli so okrog mize. Citrončka je vzela prijazna zakonska dvojica v sredo medse.

»Vem, kaj metuljem najbolj prija,« je čebljala zgovorna Muri-Čura. »Na, Citronček, posrkaj med iz teh cvetic.«

In je porinila predenj posušene zvončaste glavice poljskih cvetic. Citronček je bil od prestanih naporov v resnici lačen. Z veliko slastjo je srkal med s svojim dolgim rilčkom. Čuri-Muri in njegova žena pa sta vzela od vsake jedi nekaj. Ostalo sta razdelila med kresnice, ki so posedle po koreninicah in suhilih bilkah.

»Le napij se medu, Citronček,« je prigovarjal metuljčku Čuri-Muri.

»Čigav pa si in odkod?« je pobarala Citrončka radovedna Muri-Čura in se pri tem obrisala s tačicama okrog gobčka.

»Čigav sem in odkod — tega pa sam ne vem,« je zavzdihnil Citronček. »Na podstrešju neke hiše sem zlezel iz bube. V oknu je bilo zrcalo, v katerem sem videl sebe. In solčni žarki so se igrali z menoj. Za hišo je bil vrt in na tistem vrtu je rasla breskev. Več pa ne vem.«

»Oh,« se je zavzela Muri-Čura, »prav gotovo si ti sinček Citronke, ki sem jo še kot bubo našla pred našim rovom in jo ponesle v stanovanje. Spomladi se je buba odprla in iz nje je prilezla ona, Citronka. Saj mi je že poleti pravila, da je nedaleč od tu, ne neki breskvi znesla jajčeca. Citronček, ona je bila tvoja mamica.«

»Kakšna pa je bila moja mamica?« je vprašal Citronček, ki je z radostjo sprejel to vest.

»Lepa je bila Citronka,« se je oglasil Čuri-Muri.

»Nekoliko večja ko ti, s krasnimi rumenimi krili. In kako je bila vedno vesela. Ko sva jaz in moja žena godla in prepevala pred luknjo, se je zibala in plesala nad travnikom, sedala na cvetove. Rada sva imela midva tvojo mamico.«

»Pa zagodi, stari, tisto pesmico, da jo bo slišal Citronček,« je pripomnila Muri-Čura.

Čur-Muri je snel s stene gosli in zagodel. Žena pa je zraven čirikala:

Čuri-čiri-čiri
dneve in noči
godemo v zabavo
murni tu med travo.
Pridite na ples,
saj pomlad je, Kres!

Vse se veseli!

Čuri-čiri-čiri!

Citrončka je premagala utrujenost in je zadremal.

»Kar pustiva ga, naj spi, ubožček,« je zašepetala Muri-Čura svojemu možičku.

Tiho sta se oddaljila in legla k počitku.

Tudi lučke kresnice so se bile umaknile za pregrajo. V godčevem stanovanju je spet zavladala tema.

(Dalje prihodnjič)

Ivan Vuk-Starogorski:

Ne zasmehuj nikogar

Po starosrbski basni

Zgodaj zjutraj se je prebudil tam v globoki tišini gozda polž. Na listju je še ležala rosa. Solnce je še komaj pokukalo iz svoje hišice tam nekje v daljavi. Polž je nekoliko pretegnil svoje rogljičke, potipal po zraku z njimi sem in tja in se spustil s posušenega hrastovega debla, na katerem je prenočil, na tla.

»Zrak je čutiti poln sopare,« je rekel.

Ponjuhal je zdaj z enim zdaj z drugim rogljčkom po zraku in potrdil:

»Vse kaže, da bo dež.«

Počasi je začel lesti preko listja, se za trenotek ustavil zdaj tu, zdaj tam in tako počasi prilezel do potoka, ki je čez grmičevje tekel leno in se tam nekje v gozdu izlival v slap.

»Dobro jutro,« ga je, stoječega poleg vode, nekdo pozdravil.

Polž je pogledal odkod tisti zamolkel pozdrav. Zagledal je želvo, daljno svojo nekako sorodnico in odgovoril:

»Pozdravljena, želva. Veseli me, da te vidim.«

»Kam pa, kam,« ga je vprašala želva.

»Malo k vodi,« je rekel polž. »Hišica se mi je nekoliko ponesnažila, pa jo moram oprati. Namenil sem se k rojaku ježu, ki stanuje tam v smrekovem gozdu. Dolgo ga že nisem videl.«

»Kakor nalašč,« je rekla želva. »Tudi jaz sem namenjena k njemu.«

Očistila sta se v vodi, umila in se napolnila skupno k ježu na obisk. Polž je lezel zelo počasi, ali tudi želvi se ni mudilo. Ni ju skrbelo, kedaj bosta prišla in kje prenočevala, če ju prehití noč. Zakaj imela sta svoje hišice.

Nekako proti poldnevu ju je srečal metulj potočnjak. Žolte peruti je držal kvišku in ponosno gledal okrog. Bil je nenavadno dobro razpoložen. Skakal je z lista na list, cvilil s svojim slabim glasom in plašil drobne bube, ki so se solnčile na listju.

Ko je zagledal želvo in polža, se je nasmejal in zletel želvi na hrbet.

Želva ni rekla besedice. Prav za prav ga niti opazila ni. Le ko je zaslišala nekak slaboten smeh, je vprašala:

»Kdo sedi na moji hišici?«

Metulj, vesel in razposajen, se je hotel ponorčevati in je rekel:

»Jaz, metulj, potočnjak, sem si to dovolil. Zelo se mi namreč mudi na cvrkovo svatbo. In ker vidim, kako vidva hitita, sem se osmelil in vaju prosim, da me vzameta spotoma s seboj.«

Polž in želva sta razumela zasmeh. Ali nista se hotela spustiti v prepir s »praznoglavcem«, kakor so plezalci imenovali metulje.

Metulj pa ni miroval. Postal je celo objesten. Skakal je z ene hišice na drugo, norčeval se iz njih, zakaj lezeta tako naglo, da mu kar sapa zastaja in druge take zbadljivke.

Ni ju mogel razjeziti. Ves nejevoljen je govoril:

»Zares sta zelo neumni bitji, vidva plazilca. Tako neumna sta, da vlačita s seboj celo svoji hišici. Ali se še nista mogla naučiti, da sta baš zaradi tega tako neokretna in počasna?«

Polž in želva pa sta modro molčala. Na nič se nista ozirala in mirno lezla svojo pot. Zakaj videla sta, da je molčecnost vsegar boljša modrost, kakor brbljavost.

Ko je metulj videl, da ju ne more spraviti iz ravnotežja, se je začel ves jezen smejati:

»Neokretneža, le lepo počasi in ne zamerita. Bog že ve komu prikrajša razum in zakaj ga prikrajša.«

Ko je to izrekel, je odletel.

Polž je pogledal želvo in rekel:

»Slišal sem некоč govoriti človeka. Govoril je: „Jeziti nad kom se pravi, grehe tistega maščevati na samem sebi.“

Pomigal je z rogljički in smehljaje dodal:

»Zakaj bi midva metuljev greh maščevala na samem sebi in se jezila? Naj se raje sam jezi.«

Želva je pomigala z glavo in jo nekoliko bolj stegnila iz hišice. Rekla je:

»Tudi jaz sem slišala некоč človeka, ki je čital iz nekake velike knjige: „Resnično, resnično vam povem: ako molčite pred tistimi, ki vas žalijo ali zasmehujejo, sipljete žerjavico na njihove lastne glave. In poslednje je hujše od prvega.“

In oba sta, polž in želva, lezla zadovoljno dalje v goste, k sorodniku ježu, tja v smrekov gozd.

Pozno popoldne, ko sta se polž in želva vračala od ježa, se je naenkrat vtila ploha. Obstala sta na parobku gozda in se skrila vsak v svojo hišico, da počakata, da nevihta mine. In ko sta tako čakala dobro zavarovana, slišita naenkrat zunaj obupno stokanje in klicanje na pomoč. Pogledala sta nekoliko iz svoje hišice in kaj sta zagledala?

Metulja, ki je stal tam ves premočen in s pobešenimi perutmi, vse zmečkani mi.

»Prosim lepo«, je prosil, »spustita me v svojo hišico, če ne poginem v tej nevihti.«

Težko je bilo polžu in želvi odreči prošnjo. Ali spomnila sta se zasmehovanja in želva je odgovorila:

»Pri neumnežih ni prijetno sedeti, ker bi lahko postal sam neumen. Midva pa nečeva, da bi ti kdo pozneje očital neumnost in dva sva midva kriva, da se ti je tako zgodilo. Zato ne zameri in poišči svojo hišico.«

In spet sta se skrila vsak v svojo hišico.

Metulj je še trkal in ker se ni nikdo več oglasil je ves drgetajoč od mraza šel dalje, opotekajoč se pri vsakem koraku. Ves truden in izmučen je prilezel do potoka. Čez ne more, samo zleteti treba. Napel je vse sile, vzravnal premočene peroti in zletel. Ali mokre peruti ga niso mogle nésti. Onemogle so

in metulj je padel v potok in utonil.

Tako je poplačal svojo bahavost in zasmehovanje.

Slavo štine:

Polžek in martinček

Srečal je martinček
— vitki poskakinček —
polža sred polja,
pa mu gobezda:

»Polžek, ljubi polžek,
kam tako hitiš?
Pazi, da še hiše
svoje ne zgubiš!

Hiša, težko breme,
ni za lepo vreme! —
Kaj se mi smejiš?
Saj se ves potiš!«

Pa se ploha ulije —
polž se v hišo skrije;
gobezdač martinček
moker je kot — miš!

Gustav Strniša:

Solnčnica

Solnčnica je bila некоč svetla zvezda, ki je prijazno sijala na zemljo. Pa je zagledala nekdanje zlato solnce, ko je sama zakasnela, na nebu. Videla je, kako se je dvignil solnčni vladar ves prosojen in lep v svojem veličastvu in takoj ga je vzljubila ter hotela postati njegova kraljica in družica.

Solnčnica ni več hotela sijati na zemljo. Zalostna se je potikala vse noči v vesolju, se zadevala v svoje sestre in delala zmedo na božjem nebu.

Sestre-zvezdice so potrpele, a ko se je pripetila huda nesreča in je solnčnica na slepo dirjala po nebu ter zadela v drugo zvezdo, ki je potem zgorela in padla mrtva v vesolje, so se prestrašile, da bi jih ne zadela ista usoda. Pritožile so se Stvarniku, ki je poklical solnčnico k sebi in jo vprašal, zakaj hiti brez smotra okoli.

»Solnca si želim! Solnčna izvoljenka hočem postati, s solncem hočem vladati na nebu!« je odvrnila zvezda.

Stvarnik se je nasmehnil, da se mu je stresla siva brada, prijazno je solnčnici pomežiknil in odvrnil:

»To ne pojde, ljuba moja! Samo eno je solnce in nihče mu ne more drugovati! Nihče se ne more primerjati z njim, a zato je obsojeno, da mora ostati osamljeno v svoji veličini.

Rad bi ti pomagal! Presadim te na zemljo, lepa cvetka postaneš, velika in mogočna. Vsak dan boš lahko gledala solnčno lice in solnce te bo slednji dan pozdravljalo s svojimi žarki! Toda k nje-mu ne moreš, v njegovi bližini bi zgorela in žalostno končala!»

»Preseli me torej na zemljo, dobrotni Bog!« je zaprosila zvezda.

Naslednji hip je že začutila, da se izpreminja. Izgubila je svoje žarenje in vročino, shladila se je in porumenela. Že se je dvignil angel in splaval z njo kakor lahna meglica na zemljo, kjer jo je vsadil na osojno gredico.

Ko se je solnčnica zavedla, je bila že spremenjena v lepo solnčno rožo, cvet-čo sredi vrta.

Nasmehnilo se ji je solnce, z neba so priplovili zlati žarki in zaplesali nad njo.

Solnčnica se je ozrla kvišku in se nasmehnila. Ko so žarki odplavali, so cvet-ke povesele glavice, a ona se je ozrla za solncem in njena glavica se je obračala za njim vse dotlej, da je izginilo za gorami.

Ko je zasijala večerna zarja, je solnč-nica nagnila glavo in zaplakala, svetle rose so se zaiskrile na njeni zlati gla-vici, ki so ji ostale do jutra, ko jo je solnce spet pozdravilo, jo poljubilo in ji posušilo solze.

Manica:

Čudežni kamen

Kmet Boštjan je bil zavidanja vreden človek. Vedno zdrav, vedno priden in tu-di neprestano vesel. Vse mu je šlo po sreči in premoženje se mu je množilo od dne do dne.

Med njegovimi sosedi, ki so bili pa vsi reveži in več ali manj zadolženi, je šel glas, da ume Boštjan neko posebno ča-rovnijo, potom katere mu gre vse tako po volji.

Kočar Šteblaj, ki je bil menda naj-bolj zadolžen med vsemi, je nekoč vprašal Boštjana kar naravnost, koliko je resnice na tej govorici.

Boštjan je nekoliko pomežiknil in re-kel muzaje:

»Nič ne tajim. Nekaj je že res. Ali bi se morda tudi ti rad okoristil s to ča-rovnijo, kaj?«

»Oh, Boštjan,« je zaprosil Šteblaj, »nauči še mene tistega! Do smrti ti bom hvaležen!«

»Zdaj nimam časa,« se ga je otresel Boštjan. »Ampak, počakaj me nocoj ob deveti uri za skednjem. Tam ti povem vse!«

To rekši, je Boštjan obrnil sosedu hr-bet in šel žvižgaje na delo.

Ko sta se potem zvečer soseda sestala na dogovorjenem mestu, je vzel Boštjan iz žepa nekakšno jabolku podobno stvar, zavito v papir in skrbno povezano s ten-ko vrstico. To je izročil Šteblaju in do-stavil skrivnostno:

»Na, spravi ta dragoceni in čudežni kamen na posebno skrit prostor in Bog ne daj, da bi ga razvil in pogledal prej, preden preteče 10 let! Čarovniških be-sed ti tu ni treba nobenih, pač pa mo-raš ves čas, dokler boš imel to dragoce-nost v hiši, biti na vso moč priden, tre-zen, pošten in veselega srca! Gorje ti, če le eno teh lepih lastnosti zanemariš! La-hko noč!«

In Boštjan je izginil. Šteblaj je pa ves blažen nesel čarovnijo domov in jo vz-orno spravil.

Odslej se je pa Šteblaj čudovito izpre-menil. Poprej nemaren, len, jezljiv in dostikrat pijan, je bil zdaj zjutraj vedno prvi na nogah in potem z veseljem de-lal in se trudil od zore do mraka. Krč-ma ga ni videla nikoli več. Sicer ga je v začetku tu pa tam še napadla stara izkušnjava, da bi lenaril in pil, toda — spomnil se je na čarovnijo in v strahu pred posledicami je vztrajal dalje.

Na svoje veliko veselje je pa Šteblaj kmalu ugotovil, da čarovnija res deluje. In sicer vsako leto uspešneje. V prvih dveh letih si je čudovito izboljšal njive in travnik, po petih letih se je iznebil vsega dolga, v šestem je prenovil koč-o, v naslednjih štirih letih je pa že deval denarce v hranilnik.

Točno po preteku desetih let je Šte-blaj, poln radovednosti in s tresočimi ro-kami razmotal od Boštjana podarjeno čarovnijo. Začuden je zazijal, ko je uzrl pred seboj čisto navaden cestni kamen in na njem pritrjen listič z besedami:

»Treznost, pridne roke, pošteno in ve-selo srce — to je edino, kar ti pričara srečno življenje!«

Šteblaj je bil silno presenečen, obenem ga je pa postalo neizrečeno sram svoje praznovernosti. Ozrl se je v duhu v zad-nje desetletje nazaj in uvidel, da ga je rešilo res le trezno, pridno in pošteno delo.

Še tisti dan je stopil k sosedu Boš-tjanu in se mu poln hvaležnosti ponovno zahvalil za namišljeno čarovnijo.

Ko je metulj videl, da ju ne more spraviti iz ravnotežja, se je začel ves jezen smejati:

»Neokretna, le lepo počasi in ne zamerita, Bog že ve komu prikrajša razum in zakaj ga prikrajša.«

Ko je to izrekel, je odletel.

Polž je pogledal želvo in rekel:

»Slišal sem nekoč govoriti človeka. Govoril je: „Jeziti nad kom se pravi, grehe tistega maščevati na samem sebi.“«

Pomigal je z rogljički in smehljuje dodal:

»Zakaj bi midva metuljev greh maščevala na samem sebi in se jezila? Naj se raje sam jezi.«

Želva je pomigala z glavo in jo nekoliko bolj stegnila iz hišice. Rekla je:

»Tudi jaz sem slišala nekoč človeka, ki je čital iz nekake velike knjige: „Resnično, resnično vam povem: ako molčite pred tistimi, ki vas žalijo ali zasmehujejo, sipljete žerjavico na njihove lastne glave. In poslednje je hujše od prvega.“«

In oba sta, polž in želva, lezla zadovoljno dalje v goste, k sorodniku ježu, tja v smrekov gozd.

Pozno popoldne, ko sta se polž in želva vračala od ježa, se je naenkrat vili ploha. Obstala sta na parobku gozda in se skrila vsak v svojo hišico, da počakata, da nevihta mine. In ko sta tako čakala dobro zavarovana, slišita naenkrat zunaj obupno stokanje in klicanje na pomoč. Pogledala sta nekoliko iz svoje hišice in kaj sta zagledala?

Metulja, ki je stal tam ves premočen in s pobešenimi peruti, vse zmečkani mi.

»Prosim lepo«, je prosil, »spustita me v svojo hišico, če ne poginem v tej nevihti.«

Težko je bilo polžu in želvi odreči prošnjo. Ali spomnila sta se zasmehovanja in želva je odgovorila:

»Pri neumnežih ni prijetno sedeti, ker bi lahko postal sam neumen. Midva pa nečeva, da bi ti kdo pozneje očital neumnost in dva sva midva kriva, da se ti je tako zgodilo. Zato ne zameri in poišči svojo hišico.«

In spet sta se skrila vsak v svojo hišico.

Metulj je še trkal in ker se ni nikdo več oglasil je ves drgetajoč od mraza šel dalje, opotekajoč se pri vsakem koraku. Ves truden in izmučen je prilezel do potoka. Čez ne more, samo zleteti treba. Napel je vse sile, vzravnal premočene peroti in zletel. Ali mokre peruti ga niso mogle nésti. Onemogle so

in metulj je padel v potok in utonil.

Tako je poplašal svojo bahavost in zasmehovanje.

Slavo štine:

Polžek in martinček

Srečal je martinček
— vitki poskakinček —
polža sred polja,
pa mu gobezda:

»Polžek, ljubi polžek,
kam tako hitiš?
Pazi, da še hiše
svoje ne zgubiš!

Hiša, težko breme,
ni za lepo vreme! —
Kaj se mi smejiš?
Saj se ves potiš!«

Pa se ploha ulije —
polž se v hišo skrije;
gobezdač martinček
moker je kot — miš!

Gustav Strniša:

Solnčnica

Solnčnica je bila nekoč svetla zvezda, ki je prijazno sijala na zemljo. Pa je zagledala nekaj zlato solnce, ko je sama zakasnela, na nebu. Videla je, kako se je dvignil solnčni vladar ves prosojen in lep v svojem veličastvu in takoj ga je vzljubila ter hotela postati njegova kraljica in družica.

Solnčnica ni več hotela sijati na zemljo. Žalostna se je potikala vse noči v vesolju, se zadevala v svoje sestre in delala zmedo na božjem nebu.

Sestre-zvezdice so potrpele, a ko se je pripetila huda nesreča in je solnčnica na slepo dirjala po nebu ter zadela v drugo zvezdo, ki je potem zgorela in padla mrtva v vesolje, so se prestrašile, da bi jih ne zadela ista usoda. Pritožile so se Stvarniku, ki je poklical solnčnico k sebi in jo vprašal, zakaj hiti brez smotra okoli.

»Solnca si želim! Solnčna izvoljenka hočem postati, s solncem hočem vladati na nebu!« je odvrnila zvezda.

Stvarnik se je nasmehnil, da se mu je stresla siva brada, prijazno je solnčnici pomežiknil in odvrnil:

»To ne pojde, ljuba moja! Samo eno je solnce in nihče mu ne more drugovati! Nihče se ne more primerjati z njim, a zato je obsojeno, da mora ostati osamljeno v svoji veličini.

Rad bi ti pomagal! Presadim te na zemljo, lepa cvetka postaneš, velika in mogočna. Vsak dan boš lahko gledala solnčno lice in solnce te bo slednji dan pozdravljalo s svojimi žarki! Toda k nje-mu ne moreš, v njegovi bližini bi zgorela in žalostno končala!»

»Preseli me torej na zemljo, dobrotni Bog!« je zaprosila zvezda.

Naslednji hip je že začutila, da se izpreminja. Izgubila je svoje žarenje in vročino, shladila se je in porumenela. Že se je dvignil angel in splaval z njo kakor lahna meglica na zemljo, kjer jo je vsadil na osojno gredico.

Ko se je solnčnica zavedla, je bila že spremenjena v lepo solnčno rožo, cveto-čo sredi vrta.

Nasmehnilo se ji je solnce, z neba so priplavali zlati žarki in zaplesali nad njo.

Solnčnica se je ozrla kvišku in se nasmehnila. Ko so žarki odpivali, so cvetke povesele glavice, a ona se je ozrla za solncem in njena glavica se je obračala za njim vse dotlej, da je izginilo za gorami.

Ko je zasijala večerna zarja, je solnčnica nagnila glavo in zaplakala, svetle rose so se zaiskrile na njeni zlati glavici, ki so ji ostale do jutra, ko jo je solnce spet pozdravilo, jo poljubilo in ji posušilo solze.

Manica:

Čudežni kamen

Kmet Boštjan je bil zavidanja vreden človek. Vedno zdrav, vedno priden in tudi neprestano vesel. Vse mu je šlo po sreči in premoženje se mu je množilo od dne do dne.

Med njegovimi sosedi, ki so bili pa vsi reveži in več ali manj zadolženi, je šel glas, da ume Boštjan neko posebno čarovnijo, potom katere mu gre vse tako po volji.

Kočar Šteblaj, ki je bil menda najbolj zadolžen med vsemi, je nekoč vprašal Boštjana kar naravnost, koliko je vrednice na tej govorici.

Boštjan je nekoliko pomežiknil in rekel muzaje:

»Nič ne tajim. Nekaj je že res. Ali bi se morda tudi ti rad okoristil s to čarovnijo, kaj?«

»Oh, Boštjan,« je zaprosil Šteblaj, »naudi še mene tistega! Do smrti ti bom hvaležen!«

»Zdaj nimam časa,« se ga je otrešel Boštjan, »ampak počakaj me nocoj ob deveti uri za skednjem. Tam ti povem vse!«

To reki, je Boštjan obrnil sosedu hrbet in šel žvižgaje na delo.

Ko sta se potem zvečer soseda sestala na dogovorjenem mestu, je vzel Boštjan iz žepa nekakšno jabolku podobno stvar, zavito v papir in skrbno povezano s tenko vrstico. To je izročil Šteblaju in dostavil skrivnostno:

»Na, spravi ta dragoceni in čudežni kamen na posebno skrit prostor in Bog ne daj, da bi ga razvil in pogledal prej, preden preteče 10 let! Čarovniških besed ti tu ni treba nobenih, pač pa moraš ves čas, dokler boš imel to dragoceno v hiši, biti na vso moč priden, trezen, pošten in veselega srca! Gorje ti, če le eno teh lepih lastnosti zanemariš! Lahko noč!«

In Boštjan je izginil. Šteblaj je pa ves blažen nesel čarovnijo domov in jo varno spravil.

Odslej se je pa Šteblaj čudovito izpremenil. Poprej nemaren, len, jezljiv in dostikrat pijan, je bil zdaj zjutraj vedno prvi na nogah in potem z veseljem delal in se trudil od zore do mraka. Krčma ga ni videla nikoli več. Sicer ga je v začetku tu pa tam še napadla stara izkušnjava, da bi lenaril in pil, toda — spomnil se je na čarovnijo in v strahu pred posledicami je vztrajal dalje.

Na svoje veliko veselje je pa Šteblaj kmalu ugotovil, da čarovnija res deluje. In sicer vsako leto uspešneje. V prvih dveh letih si je čudovito izboljšal njive in travnik, po petih letih se je iznebil vsega dolga, v šestem je prenovil kočjo, v naslednjih štirih letih je pa že deval denarce v hranilnik.

Točno po preteku desetih let je Šteblaj, poln radovednosti in s tresočimi rokami razmotal od Boštjana podarjeno čarovnijo. Začudeno je zazijal, ko je uzrl pred seboj čisto navaden cestni kamen in na njem pritrjen listič z besedami:

»Treznost, pridne roke, pošteno in veselo srce — to je edino, kar ti pričara srečno življenje!«

Šteblaj je bil silno presenečen, obenem ga je pa postalo neizrečeno sram svoje praznovernosti. Ozrl se je v duhu v zadnje desetletje nazaj in uvidel, da ga je rešilo res le trezno, pridno in pošteno delo.

Še tisti dan je stopil k sosedu Boštjanu in se mu poln hvaležnosti ponovno zahvalil za namišljeno čarovnijo.

JUTROVČKI PIŠEJO

Dragi stric Matic! Napisala Ti bom neresnično zgodbico o kralju Požeruhu: Nekoč je živel kralj Požeruh. Imel je mesto glave repo, mesto vrata slamo, mesto trupa kamen, mesto rok metle in mesto nog lopate. Rad je jedel teletino. Pojedel je na dan eno tele, a v nedeljo še več.

Žešlin Vlasta, uč. II. r. gim. v Pakracu.

Kralj Pastir. Nekoč je živel kralj, ki sploh ni imel nobenega hlapca in nobene dekle. Vsako jutro je odprl svinjak, da bi pasel svinje. Toda vselej se je le varal. Vsakokrat, ko je odprl svinjak, so mu skočile v obraz same miši in podgane. Kralj se čudi tej stvari in pravi: »Kako je pač to, da se vselej, kadar odprem svinjak, prikažejo namesto prašičev podgane in miši?« Kralj pravi, da je to vrag; ko to izreče se mu prikaže vrag in ga vzame s seboj v pekel, kjer je postal poglavar hudobcev. Pazi se, dragi striček, da še tebe ne zadene taka usoda in ne postaneš volkodlak namestu da si urednik Mladega Jutra.

Hribar Ivan, učenec I. drž. real. gimn. v Ljubljani (p. Komenda Križ pri Kamniku št. 64.)

Dragi stric Matic! V še ne odkritem delu tečajnega sveta živi narod palčkov, ki je srečnejši od Čurimurcev. Konj tam ni, ker jezdijo komarje, aeroplane nadomeščajo metulji, razsvetljava imajo od kresnic in celih rek tekočega radija. Sejeje drobtine, rasejo jim hlebci in torte, iz čokolade gradijo palače, hribi so iz prosa in kaše, na drevju rasejo pa kmetje, ki dozorijo, pa v škornje poskačejo. Tam hodi okrog pečen prašič, ki ima v rebra zataknen nož in vilice, da si ga vsakdo lahko odreže. To je tako dolgo iskana dežela Kalamandrija.

Mittoni Marjan, uč. VI. razr. Gradec pri Litiji.

Nemogoča zgodbica. Ko sem imela 3 leta, me je teta povabila na goro Triglav. Res se nekega dne odpravim. Spotoma sem videla in slišala nenavadne stvari, ki se dandanes ne godijo. Videla sem žabo, ki je vlekla voz sena na Triglav, oblečena v lepo svilen obleko. Zaprošila sem jo, naj me vzame na voz, ker sem tudi jaz namenjena tja, kamor ona. Žaba je bila toliko prijazna, da me je vzela na voz. Na Triglavu sem slišala, kako raste trava, in videla sem tudi,

kako so konji po zraku vozili avtomobile. Teta mi je prišla naproti. Ko sem prišla k njej, sem že od daleč videla, kako velika in lepa je njena hiša. Ko sem bila že nekaj dni pri teti, nam je zmanjkalo živeža ir ker ni bilo na Triglavu nobene trgovine, smo se peljali teta, stric in jaz Ljubljano. Tudi tebe, stric Matic, bi prišla obiskat, toda na veliko nesrečo ne vozi s Triglava noben vlak. Prisrčno te pozdravlja

Kramžar Olgica, uč. I. r. mešč. šole v Doljni Lendavi.

Potovanje v nebesa. Dva brata sta hotela potovati v nebesa. Ker pa ni bilo vrvi privezane, je odšel mlajši brat v nebesa in jo je privezal. Nato sta oba splezala v nebo. Tam sta potrkala na vrata sv. Petra. Sv. Petra ni bilo notri, zato ju je vprašal, kaj hočeta. Brata sta se pa ustrašila in odskočila, toda ker so bila vrata odprta, sta padla na zemljo in se globoko zarila vanjo. Nato je odšel mlajši brat domov in prinesel lopato, da sta se lahko odkopala. Ko sta se približala domu, sta opazila, da hiša nima ne oken ne vrat ne strehe. Vstopila sta in našla očeta v zibelki, ker se je bil šele takrat rodil. Ker ga pa nista pozdravila, je vstal iz zibelke in ju pošteno pretepel s šibo.

Bojmir Lutman, uč. II. raz. III. drž. r. gimn. v Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5-I.

Nemogoča zgodbica. Naš Baci je moral iz mesta na deželo. Gospod »püce« (tako pravimo Prleki konjederu, false »šinterju«) se je odločil, da spravi našega vrlega Bacija na »oni svet«. — Baci je pa pobegnul iz mesta in se naselil v vasi. Tam se je oženil z muco, ki je imela za prijatelja kanarčka in miško. — Težko so se razumeli in nazadnje je po poroki imel naš Baci po bajki še domače prijatelje: ježa, ki je lisico pregnal iz brloga, potem pa samega lisjaka, nazadnje pa bratski par volka in ovco... Vsi se sedaj dobro razumejo in Baci nam po »radiju« pravi z »onega sveta«: »Bodite složni!«

Mirko Stibler, uč. II. kl. gimn. v Mariboru, Glavni trg 19.

Dragi Jutrovčki! Povem vam zgodbi-co iz preteklosti, ki bo šele v sredo pred ponedeljkom v istem tednu. Nekoč je muha, ki je bila pravkar zlezla iz bube, prosila zajca, da bi bil za botra njeni hčeri — kravi, ki so jo jutri zaklali. Toda zajec je bil umoril medveda in se je

gostil z njegovimi rogovi. Muha je pa pri njegovih mladičih pletla mrežo, da bi ujela pajka. Ko je muha pričakovala pajka, je prikobacala v mrežo medvedja kost, za njo pa težko pričakovani pajek. Ko je krava videla, da mati-muha peljejo velikega in groznega botra, jo je nabila, tako da je pajek priletel in požrl kravo. Krava je v pajkovem trebuhu dobila zvonec, s tem je vse povesti konec.

Pirnat Zdenka, uč. V. raz. osn. šole v Kamniku, Pod goro št. 11.

Zaba in krokodil. Na severnem tečaju je živel žaba, ki je bila tako majhna kakor muha. Nekaj milj od žabe je živel krokodil. Velik je bil tako, da je komaj plaval po severnem ledenem morju. Žaba in krokodil sta bila sovražnika. Ona je hotela požreti njega, on pa njo. Žaba se je vedno vadila v skakanju za svetovno prvenstvo. Ko se je nekoč tako vadila, je priletela njemu v usta. Krokodil je bil vesel, da jo je uničil. A zmotil se je pošteno. Nekoč je pil vodo. Vodo, ki jo je pil, je popila žaba. S tem se je tako odebela, da je krokodil počil. Ta pok je bil tako silen, da je porušil mnogo hiš. Zato pa pazimo, da se kaj takega ne bo zopet zgodilo. Pok bi utegnil porušiti tudi našo tiskarno za »Mlado Jutro«.

Nikler Maks, Celje, Ipavčeva ulica 24.

Nemogoča zgodnica. Takrat, ko sem bil še oče, si nisem bil prav nič v skrbeh, kako bi preskrbel svojo mnogoštevilno družino. Za vse je bilo dobro na svetu. Smreka je imela obilo strdi. Na bukvi je visel kruh, namestu kamenja je bilo po tleh sirovo maslo. V vsakem grmu je bil pečen zajec, po vsaki ulici se je sprehajal pečen vol. Kokoš je valila ocvrta piščeta. Gosenice in pajki pa so predli raznovrstne obleke in jih je bilo povsod dovolj. Takrat, dragi stric Matic, se je tudi tebi prav dobro godilo.

Markovič Kristi, uč. I. razr. višje nar. šole v Črni pri Prevaljah.

Bolha in čaplja. Častiteljna bolha odleti s kostonja in dela loopinge. Po končanih loopingih se spusti na vaški stolp. Mahoma zasliši na cesti vik in krič vaščanov, ki so se umikali pred krvoločno zverjo. Ta krvolok ni bil nihče drugi kakor čaplja, ki je bila s svojimi mogočnimi čekani raztrgala nekaj uglednih vaščanov, med njimi tudi župana. Bolha zleti s stolpa na cesto pred čapljo. S svojimi prekrasnimi rogovi se bolha zaleti v čapljo in ji prepara trebuh. V svesti si zmage jo še enkrat sune z nogo tako, da čaplja odleti na oblak, ki je

plul nad vasjo. Bolhi so na čast privedli bakljado in drugi dan so jo izvolili za županjo. Postavila se je tudi kot izumiteljica. Izumila je nekaj takega, za kar si učenjaki zaman belijo glave. Njen izum se imenuje perpetuum mobile. Ob svoji 80letnici se je odpeljala na Mars, kjer jo je kralj Ficigoj XX. postavil za prvega ministra in odlikoval z redom 5. stopnje. Kadar se bomo tudi mi peljali na Mars, ji bomo lahko čestitali k diamantni poroki, ki jo bo obhajala dne tridesetega februarja 1935. Čestitamo.

Videnšek Bogomir, Celje, Ipavčeva ul. 12, uč. II.b razr. drž. realne gimnazije.

Polet v Celovec. Dne 1. maja 1934 je bila slovesna otvoritev nove zračne proge Ljubljana—Celovec. Tudi jaz sem letel s prvim potniškim avijonom. Ko smo bili nad Kranjem, je opazil gospod Striž na strehi tovarne »Jugočeške« nekega moža, ki je mahal z robcem. Ker je bilo v letalu še eno mesto prazno, je spustil gospod Striž lestev doli in vzel potnika na aeroplan. Pri tem pa smo zadeli z levim krilom v tovarniški dimnik, ki se je od začudenja nehal kaditi. Ko smo leteli dalje, smo kmalu zagledali pod seboj Ljubelj. Tam je gospod Striž zagledal avtomobil, ki ni mogel in ni mogel priti na vrh, ker je imel premalo konjskih sil. Gospod Striž je avtomobilistu posodil nekaj konj, in tako je avto srečno privozil na vrh. Naposled smo vendar že prispeli v Celovec. Tam nas je pričakovala velika množica ljudi, ki nas je veselo pozdravljala: Živijo, živijo! Povsod so visele jugoslovenske zastave. Nu, sem si mislila, zmerom pravijo, da spada Celovec pod Avstrijo, pa le ni res. Saj so povsod jugoslovenske zastave. Da, da Jutrovčki — nebeško lepo je bilo!

Bertica Pristovnik, uč. IV. razr. v Ljubljani, Vilharjeva c. 41-I.

LOV NA SLONE

Štirje polži odšli so na lov,
ptički so lajali hov, hov, hov:
Lisice so pele prelepo,
zajčki pa mukali so glasno.
Slone na Triglav lovit so odšli,
pri Aljaževem stolpu so dva srečali.
Lisica s kljunom ju je oslepila,
dva polža junaška sta ju ustrelila.
Škrjanček ju je na rame zadel
ves, srečen, presrečen domov odletel.
Doma se mastil je cela dva dni,
še meni je podaril košček kosti.

Milutin Erbežnik, dijak III. razr. drž. real. gimn., Laznica 7, p. Limbuš pri Mariboru.

Danilo Gorinšek:

V polju

Klas zoreč in mak rdeč,
žitno polje — morje,
in čez morje blesk žareč
— solnce čez obzorje.

Klas zoreč vsak — zrn nešteto,
v vsakem zrcu Bog,
ni skrbi več za vse leto,
več ne bo nadlog.

Klas zoreč in mak rdeč,
v vsakem zrcu spas je,
sije z neba blesk žareč,
Bog poljublja klasje.

Križanka »Fotoaparāt«

Vodoravno: 1. riba, 5. zemlja, 6. števnik, 7. določena doba, 8. števnik, 9. življenje v spanju; 10. krajevna vprašalnica, 12. pramati, 14. sadno drevo.

Navpično: 1. posledica zemeljskega udara, 2. pobočje, 3. zabava, 4. kazalni zaimek, 11. vzklik, 13. površinska mera.

Rešitev križanke »Mišar«

Vodoravno: 1. čuk; 4. petrolej; 6. rog; 7. igra; 8. dipla; 9. ajda.

Navpično: 1. če; 2. utrip; 3. krogla; 5. ograja.

Uganite!

1 2 3 4 3 5 3 6 3.

Ali cvetko to poznate?

1 2 3 4 3 5 6 3.

Ce je polna, dobro zate!

Rešitev kvadratov

s, s. k., sak, slak, sklad, skodla, sladkor

Izpopolnjevalka

ku	ma	
mu	ka	(Vstavi črke, da dobiš besede drugega pomena.)
je	lo	
kr	ma	

Listnica uredništva

Uganke iz zadnjih števil »Mladega Jutra« so pravilno rešili: Dobljekar Milan, dijak mariborske real. gimn., Bezena 5, p. Limbuš; Ruža Ravnikar, uč. I. a. razr. mestne žen. real. gimn. v Ljubljani; Štefan Vitko, uč. IV. razr. v Senovem pri Rajhenburgu; Ivan Terlep, uč. v Ljubljani VII., Sv. Jerneja c. 9; Groznik Vanja, provošolec v Novem mestu; Zdenko Fajdiga, dijak v Celju — Gaberje.

Draga Lindič, t. č. na Koroškem: Stric Matic se Ti srčno zahvaljuje za lepo razglednico, najbolj pa za pristrčne pozdrave, ki Ti jih toplo vrača.

P. T. v Lj.: Vaše križanke na žalost ne moremo objaviti, ker smo s podobnim gradivom že obilno založeni.

Kdo bi rad imel ves letnik 1933**„MLADEGA JUTRA“**

v obliki knjige za majhen denar?

Ves letnik ima 424 strani in je okusno vezan v platno. Na svojo zalogo opozarjamo posebej vse šolske in druge knjižnice.

Vezani letnik „Mladega Jutra“ stane samo Din 60.—

Izpolnite točno spodnjo naročilnico in jo pošljite na naslov:

UPRAVA »JUTRA« V LJUBLJANI

NAROČILNICA

Podpisani naročam ..... izvodov lanskega letnika »Mladega Jutra«

Naročnikovo ime in točni naslov:
